

รายงานสถานการณ์ทางสังคม

ความก้าวหน้าการพัฒนา “คนพิการ” 2547

ปีที่ 1 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม – กันยายน 2547

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

Ministry of Social Development and Human Security

คำนำ

รายงานสถานการณ์ทางสังคม ฉบับที่ 4 ได้นำเสนอเรื่อง “คนพิการ” เป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่ง กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องเข้าไปดูแล สนับสนุน ส่งเสริม ในด้านต่างๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านกีฬา การพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการให้การสงเคราะห์และฝึกออาชีพให้กับคนพิการ เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้ มีความสามารถมีศักยภาพและชีวิตที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตนเองได้ไม่ต้องตกเป็นภาระของบุคคลในครอบครัวและสังคม

ข้อมูลที่นำเสนอในฉบับนี้ เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้ ทั้งในระดับผู้บริหารและผู้รับผิดชอบดำเนินการได้ และเป็นข้อมูลให้กับผู้สนใจได้รับทราบสถานการณ์ของคนพิการในปัจจุบัน

ธันวาคม 2547

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทนำ

บทที่ 2	ความเป็นมาและแนวคิด	
	- ความเป็นมาของการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ	3
	- แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ	4

บทที่ 3	สถานการณ์ความพิการในประเทศไทย	
	- แนวโน้มจำนวนคนพิการ	10
	- ภาวะคนพิการในปี พ.ศ. 2545	11
	- การจดทะเบียนคนพิการ	14
	- การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	17
	- ศักดิ์ศรีและพลังคนพิการและการศึกษาเพื่อคนพิการ	18
	- ความสามารถด้านการแข่งขันฝีมือแรงงาน	19
	และการแข่งขันกีฬาคนพิการ	

บทที่ 4	ขบวนการเคลื่อนไหวและการพัฒนาองค์กรคนพิการ	
	ในประเทศและต่างประเทศ	
	- ความเป็นมา	21
	- แผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติ	23
	- หน่วยงานรัฐบาลที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์	25
	และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ	

บรรณานุกรม

ภาคผนวก ก	พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534
ภาคผนวก ข	แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ.2545-2549
ภาคผนวก ค	สถิติจดทะเบียนคนพิการจำแนกตามประเภทความพิการ
	แยกรายจังหวัดตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2537 ถึง 31 ตุลาคม 2545
ภาคผนวก ง	รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทยจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.)

บทนำ

นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 นับเป็นเวลา 10 กว่าปี การดำเนินงานด้านคนพิการมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางสร้างสรรค์หลายด้าน ทั้งปริมาณ และคุณภาพ จนอาจเรียกได้ว่าเป็นไปอย่างก้าวกระโดดทำให้งานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไทยจนโดดเด่นในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก เช่น การที่ประเทศไทยได้รับรางวัล เอฟดีอาร์ (Franklin Delano Roosevelt International Disability Award 2001) เมื่อปี 2544 ซึ่งเป็นรางวัลระดับโลกที่มอบให้ระดับประเทศที่มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านคนพิการ

ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้มีการประกาศ พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และได้จัดให้มีบริการต่าง ๆ ทั้งด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านการศึกษา การอาชีพ และการจัดสวัสดิการอื่น ๆ แก่คนพิการแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีคนพิการอีกจำนวนมากโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในชนบทห่างไกลที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการของผู้ที่มอบให้แก่คนพิการ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งให้บริการและวิธีการขอรับบริการ โดยเฉพาะบริการด้านส่งเสริมอาชีพให้กับคนพิการในด้านทักษะทางอาชีพ และการเลือกประกอบอาชีพอันจะนำไปสู่การมีอาชีพ มีรายได้ และพึ่งตนเองได้

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของคนพิการ จึงได้จัดทำหนังสือ “รายงานสถานการณ์ทางสังคม” โดยในเล่มนี้ได้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับคนพิการ ในเรื่องความเป็นมาและแนวคิด เช่น ความเป็นมาของการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งมีบทบัญญัติสำหรับคนพิการ แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการ ปณิญาสาทกล่าวด้านสิทธิคนพิการไทย ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการ ความหมายของคนพิการ ประเภทลักษณะของความพิการ นอกจากนั้นได้นำเสนอเรื่องสถานการณ์ความพิการในประเทศไทย โดยนำข้อมูลจากสำนักสถิติได้ทำการสำรวจคนพิการในประเทศไทย โดยคนพิการสูงขึ้นในช่วงปี 2534 – 2545 การจดทะเบียนคนพิการ โดยสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2537 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2547 โดยจำแนกตามภาค และลักษณะความพิการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการจนทำให้คนพิการของไทยมีความสามารถในด้านต่างๆ เช่น การแข่งขันฝีมือแรงงาน การส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาราลิมปิก จนได้รับรางวัลเหรียญทั้งหมด 15 เหรียญ ด้านการศึกษารัฐบาลได้ส่งเสริมเรื่องการศึกษาคนพิการให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี ในบทสุดท้ายได้นำเสนอขบวนการเคลื่อนไหว และการพัฒนาองค์กรคนพิการในประเทศและต่างประเทศ หน่วยงานรัฐบาลที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์ และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

บรรณานุกรม

กิตติยา (นรามาศ) รัตนกร. (2532). คนพิการ : การสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพ.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ขนิษฐา เทวินทรภักดี และคณะ. (2534). การดูแลบุคคลพิการ. กรุงเทพมหานคร :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, สำนักงาน กรมประชาสงเคราะห์. (2534).

พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534.

ปรีดา ศิริสวัสดิ์. (2531). การประสานความร่วมมือระหว่างรัฐกับองค์กรเอกชนในการ

ให้บริการแก่สตรี. โครงการสตรีศึกษา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. (2540). การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์.

กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.

- สำนักส่งเสริมพิทักษ์คนพิการ
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540